

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

СЕКЦІЯ IV

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Батаєва К. В.	
Соціальний інфантилізм versus соціальна зрілість студентів в інклюзивному освітньому середовищі.....	327
Бондар Н. М.	
Умови оволодіння писемним мовленням у дошкільні роки.....	329
Борсук Т. О.	
Досвід зарубіжних країн у формуванні інклюзивної компетентності майбутніх психологів.....	330
Валько Т. І.	
Моральна підготовка старшокласників з інтелектуальними порушеннями до сімейного життя.....	333
Войтовська А. І.	
До питання про заборону дискримінації з інвалідністю.....	335
Волківський В. М., Коцур Н. І.	
Оздоровчо-корекційна робота вчителя фізичної культури з учнями з порушеннями постави.....	337
Григор'єва І. О.	
Організація психолого-педагогічного супроводу дітей із порушеннями психофізичного розвитку в умовах конфлікту на Сході України.....	340
Давиденко Є. О., Пішун С. Г.	
До питання реалізації інклюзивної освіти на уроках музичного мистецтва	343
Єсіна Н. О., Полякова К. М.	
Профілактика наркоманії серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.....	346
Єсіна Н. О., Кузнецов А. І.	
Соціальна активність підлітків із неповних сімей як соціально-педагогічна проблема.....	350
Zhornokui U. V.	
Depiction of the category of blindness in the novel «Dawn» by E. H. Porter.....	353
Іванов Д. С.	
Форми і методи роботи вчителя фізичної культури з учнями з обмеженими фізичними можливостями.....	354
Капітула М. С.	
Логоритміка в системі корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.....	356
Карпова М. В., Сасіна І. О.	
Формування соціальних навичок у дітей з порушеннями зору.....	358
Кін О. М., Чорна Д. Ю.	
Зміст і напрями роботи соціального працівника з дітьми-інвалідами.....	359

зовнішніх та внутрішніх умов розвитку психіки, коли зовнішні умови мають відповідати особливостям психічного розвитку.

У своєму фундаментальному дослідженні Є. Синьова зазначає, що при глибоких порушеннях зору дитина розвивається в особливих умовах: створюється своєрідна, складна соціальна ситуація розвитку, зумовлена розходженням двох його планів: біологічного й соціального [2, с. 94]. Ефективність компенсаторних пристосувань знаходиться в прямій залежності від первинного порушення та відповідності йому соціальних умов та педагогічних впливів. Такими соціально значимими для розвитку дитини з порушеннями зору можуть бути умови спеціально організованої роботи, які забезпечать формування в дитини ключових компетентностей.

Важливо, щоб формування соціальних навичок у закладах освіти відбувалося на засадах педагогіки партнерства, що передбачає спілкування, взаємодію та співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу. Також формуванню соціальних навичок у дитини з порушеннями зору сприяє використання інтерактивних технологій навчання, які дають можливість активно включати дитину у спільну колективну діяльність з урахуванням її інтересів та провідного каналу сприймання.

Отже, урахування положень педагогіки партнерства буде забезпечувати сприятливу соціальну ситуацію розвитку, а використання в освітньому процесі методів інтерактивних технологій дає можливість формувати: ключові компетентності учнів, їхню активну, ініціативну позицію в навчанні, креативні здібності, навички конструктивної співпраці, а також розширювати межі їх соціального досвіду.

Список використаних джерел

1. Дашковська А. В., Федоренко С. В. Формування образотворчої компетентності у молодших учнів зі зниженим зором про українську народну іграшку. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота: наук. журн.* Вип. 1 (1). Запоріжжя, 2019. С. 146-156.

2. Синьова Є.П. Особливості розвитку і виховання особистості при глибоких порушеннях зору: монографія. Київ, 2012. 441 с.

ЗМІСТ І НАПРЯМИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ

Кін О. М.

доктор педагогічних наук, доцент,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Чорна Д. Ю.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Показником демократичного розвитку суспільства, його громадської зрілості, соціальної відповідальності, гуманістичної спрямованості є ставлення до

соціально уразливих категорії населення, зокрема до дітей із інвалідністю. Сьогодні, коли діагностується високий рівень економічної, соціальної, політичної нестабільності суспільства, діти з інвалідністю стали найбільш незахищеною та вразливою групою населення, яка потребує спеціальної уваги з боку держави, громадських організації та соціально-педагогічних працівників.

Зупинимось більш детально на з'ясуванні суті поняття «інвалідність». Як показало вивчення наукових джерел, означена категорія розглядалася лише в медичному сенсі як прояв відхилення фізіологічних, анатомічних показників від норми. Із часом поняття «інвалідність» трактували як тимчасові або постійні обмеження функціональної діяльності людини [3, с. 109].

Науковці, які досліджували проблему дитячої інвалідності як педагогічну визначають означене поняття, як:

- втрату або обмеження можливостей повноцінної діяльності в професійній, соціальній, комунікативній сферах;
- втрату здоров'я, що зумовлює обмеженість працездатності, або зовсім унеможлиблює її;
- стійку поведінкову та соціальну дезадаптацію особистості, унаслідок психо-фізіологічних порушень, втрату або нерозвинутість навичок самообслуговування, спілкування, навчання, пересування тощо [1; 2].

Серед пріоритетних завдань професійної діяльності соціально-педагогічних працівників особливе місце посідають питання соціалізації та педагогічної підтримки дітей із інвалідності, забезпечення їхнього повноцінного соціального та психологічного розвитку. Вивчення науково-педагогічної літератури з порушеної проблеми надало можливість визначити основні напрями роботи соціально-педагогічних працівників із дітьми означеної категорії, а саме:

1. Розробка та реалізація індивідуальних програм розвитку дітей із обмеженими можливостями. Соціально-педагогічний працівник має планувати й забезпечувати проведення різноманітних педагогічних заходів, які спрямовані на розвиток психологічного та соціального самопочуття дитини, її інтелектуальний, фізичний розвиток.

2. Організація та проведення занять із дітьми з метою формування та вдосконалення необхідних навичок соціальної поведінки, комунікації.

3. Розробка та впровадження інклюзивних педагогічних практик, що дозволяють забезпечити рівність прав і можливостей для всіх дітей на отримання освіти і розвиток.

4. Психологічна та емоційна підтримка, допомога в подоланні страхів, невпевненості в собі та хибних стереотипів.

5. Співпраця з батьками дитини, що дає можливість забезпечити повноцінну взаємодію родини та закладу освіти, визначити спільну стратегію соціально-педагогічної реабілітації дитини, обрати конструктивні й результативні форми і методи роботи з дитиною. Водночас професійна допомога соціально-педагогічного працівника створює можливості для психологічної підтримки батьків, надання їм корисної інформації щодо юридичних прав, соціальних програм, виховання, розвитку, соціальної адаптації дитини.

6. Розвиток здібностей, індивідуальних можливостей дитини у формі спеціальних заходів, занять із різних видів мистецтва, спорту, музики тощо, що дає можливість забезпечити повноцінний розвиток та самореалізацію дитини [1; 2; 3; 4].

Список використаних джерел

1. Маслова В. В. Соціальна педагогіка. Термінологічний словник-довідник: для студентів соціально-гуманітарних спеціальностей. Маріуполь, 2004. 39 с.
2. Соціальна педагогіка: категорії і поняття; Словник / авт.–уклад. Сейко Н. А., Коляденко С. М. Житомир, 2005. 71 с.
3. Штокало О. А. Дитяча інвалідність. Соціалізаційний контекст. Одеса, 2008. С. 106-112.
4. Кін О. М. Ментальні риси характеру як базис стійкості освітян. *Освіта збереже Україну!*: матеріали I Всеукраїнських Прокопенківських читань (Харків, 10 черв. 2022 р.). Харків : Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2022. С. 149-151.

ОЗДОРОВЧО-ОСВІТНЯ РОБОТА З УЧНЯМИ ІЗ ВАДАМИ РОЗВИТКУ ЗОРУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ШКІЛ-ІНТЕРНАТІВ

Коцур Н. І.

доктор історичних наук, професор,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
м. Переяслав, Україна

Шевченко Л. В.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
м. Переяслав, Україна

В умовах дистанційного навчання учнів, що спостерігається впродовж останніх років в Україні, актуалізувалася проблема поширення хвороб ока серед учнівської молоді. Така тенденція пов'язана з недотриманням гігієнічних нормативів щодо організації освітнього процесу, тривалості уроків під час навчання в онлайн-режимі, комп'ютеризації, невідповідності шкільних меблів, природного і штучного освітлення санітарним правилам. Як наслідок, в учнів спостерігається надмірне зорове навантаження, що спричиняє ослаблення очорухових і акомодацийних м'язів та порушення рефракції ока. Формування правильних зорових поведінкових навиків у дітей та підлітків пов'язано також із такими складниками здорового способу життя, як раціональне харчування з достатнім вмістом повноцінних білків, вітамінів, особливо вітаміну А, рухова активність, раціональна організація зорового навантаження та чергування розумової праці і відпочинку, фізкультхвилинки під час зорової роботи. У зв'язку з цим із метою запобігання порушень зору та збереження природного зору необхідно з дитячого віку створювати стійкі стереотипи здорового способу життя.